

کاندیدای اصلح از دیدگاه امام و رهبری

مرتضی غرسبان روزبهانی^۱

مقدمه

با نزدیک شدن به انتخابات ریاست جمهوری و تبلیغات احزاب و گروه‌های مختلف، این سؤال مطرح می‌شود که به چه کسی رأی دهیم تا تکلیف شرعی و ملی خود را به‌درستی انجام دهیم؟ و معیار ما برای انتخاب نامزد اصلح چه باید باشد؟ شرکت در انتخابات، حق قانونی شهروندان در نظام مردم‌سالاری دینی است؛ اما اگر در انتخاب مصادیق اشتباه شود، این حق قانونی به‌درستی ادا نخواهد شد. با توجه به درپیش بودن انتخابات ریاست جمهوری، برخی فعالان و جریان‌های سیاسی، دیدگاه‌ها و معیارهای مختلفی درخصوص انتخاب نامزد مطلوب مطرح کرده‌اند؛ معیارهایی مانند نامزد رأی‌آور، صالح مقبول و معیارهای دیگری از این قبیل. قطعاً یکی از بهترین ملاک‌ها برای تشخیص مصادیق صالح و اصلح، معیارهایی است که امام راحل (ره) و رهبر معظم انقلاب اسلامی بیان فرموده‌اند.

با بررسی بیانات امام راحل و مقام معظم رهبری در دیدار با اقشار مختلف جامعه، مشخص می‌شود که ملاک ایشان در انتخاب رئیس‌جمهور مطلوب، انتخاب نامزد اصلح است. در این نوشته با در نظر گرفتن این مهم، به بررسی «ضرورت انتخاب اصلح»، «معیارهای کاندیدای اصلح» و همچنین «شیوه کشف و انتخاب اصلح» می‌پردازیم.

دلایل ضرورت انتخاب اصلح

انتخاب اصلح از دیدگاه امام (ره) و مقام معظم رهبری، امری ضروری و بسیار مهم است. مقام معظم رهبری در این خصوص می‌فرمایند: «مردم باید به فکر شناخت اصلح باشند».^۱ همچنین ایشان در مناسبت‌های مختلف، بارها به دلایل ضرورت این امر اشاره کرده‌اند که در ادامه به بیان آنها می‌پردازیم:

تکلیف الهی

«همان‌طور که اصل انتخابات یک تکلیف الهی است، انتخاب اصلح هم یک تکلیف الهی است. بگردید و نامزد اصلح را پیدا کنید»^۲

^۱ . دانش آموخته سطح ۳ حوزه علمیه قم و دانشجوی دکتری دانشگاه شهید بهشتی (ره) mortezagharasban@yahoo.com

وظیفه شرعی، عقلی و انقلابی

«انتخاب فرد اصلح و دارای تقوا و تدبیر برای مقام مهم ریاست جمهوری - که در قانون اساسی جدید، دارای اختیارات وسیع در اداره کشور است - وظیفه‌ای شرعی و عقلی و انقلابی است».^۳

شرط کار اسلامی

«اگر اصلح را انتخاب کردید، کاری اسلامی می‌کنید».^۴

شرط تأمین هدف نهایی

«هدف ملت ایران چگونه تأمین خواهد شد؟ با دو عامل، این هدف تأمین می‌شود: یک عامل، این است که انتخابات، انتخابات گرم و پرشوری باشد؛ افراد زیاد شرکت کنند، مردم با شور و شوق شرکت کنند، بیایند پای صندوق‌ها؛ دوم اینکه این انتخابات منتهی شود به انتخاب یک انسان شایسته و ارسته باعزم مؤمن انقلابی باهمت جهادی».^۵

ضرورت نگاه حداکثری

«مردم سعی کنند صالح‌ترین را انتخاب کنند. آن کسانی که نامزد ریاست جمهوری می‌شوند و در شورای نگهبان صلاحیت آنها زیر ذره‌بین قرار می‌گیرد و شورای نگهبان صلاحیت آنها را اعلام می‌کند، اینها همه‌شان صالح‌اند؛ اما مهم این است که شما در بین این افراد صالح، بگردید و صالح‌ترین را پیدا کنید. اینجا جایی نیست که من و شما بتوانیم به حداقل اکتفا کنیم؛ دنبال حداکثر باشید؛ بهترین را انتخاب کنید».^۶

«بعضی صالح‌اند، بعضی صالح‌ترند؛ بگردید آن صالح‌تر را شناسایی و پیدا کنید و به او رأی بدهید».^۷

مسئولیت خطیر ریاست جمهوری

«باید جست‌وجو کرد و در بین این چند نفر به‌طور نسبی قادرترین بر اداره کشور را پیدا کرد؛ مهم این است. چون این امر مهم است، تفاضل هرچه هم کم باشد، اهمیت پیدا می‌کند. در کارهای کلان، این طور است».^۸

تعیین سرنوشت کشور

«مردم باید به فکر شناخت اصلح باشند؛ چون امر کوچکی نیست. مسئله انتخابات، مسئله سپردن سرنوشت بخش عمده امکانات کشور به یک نفر و یک مجموعه است».^۹

تأثیر گذاری وسیع

«یک انتخاب خوب، یک انتخاب درست، نه فقط در طول چهار سال، گاهی در طول ده‌ها سال تأثیراتش برای کشور باقی می‌ماند».^{۱۰}

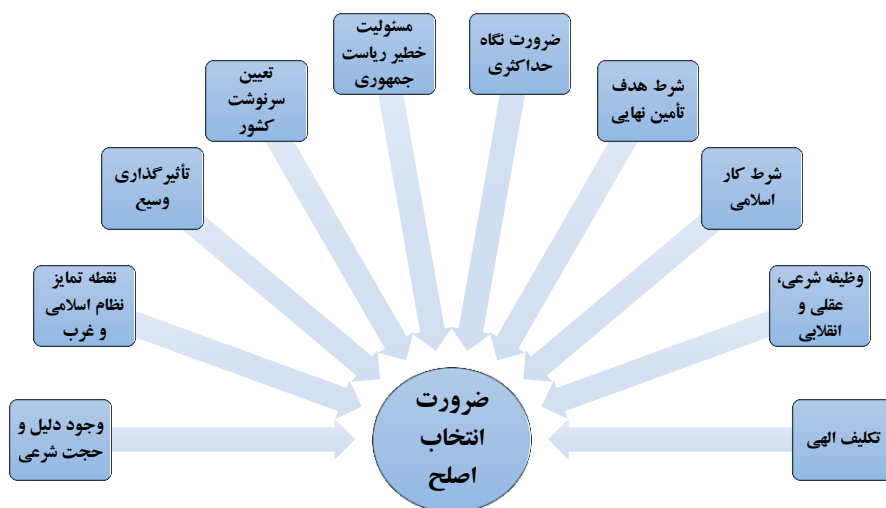
نقطه تمایز نظام اسلامی با غرب

«در جمهوری اسلامی، انتخاب، انتخاب اصلح است؛ نه رقابت انتخاباتی. این دعوایها و رقابت‌ها، متعلق به دموکراسی‌های غربی است که از خدا و دین، هیچ چیزی به مشامشان نرسیده است».^{۱۱}

وجود دلیل و حجت شرعی

«انتخاب اصلح هم یک تکلیف الهی است. باید بگردید بین خودتان و خدا حجت پیدا کنید؛ یعنی بتوانید از راهی بروید که اگر خدای متعال پرسید شما به چه دلیل به این فرد رأی دادید، بتوانید بگویید به این دلیل. بین خودتان و خدا دلیل و حجتی فراهم کنید و بعد با خیال راحت بروید رأی بدهید».^{۱۲}

«من و شما باید نگاه کنیم ببینیم در بین این صالح‌ها کدام صالح‌ترند؛ بالاخره خودمان را به حجت شرعی برسانیم».^{۱۳}

معیارهای نامزد اصلح

تا اینجا اهمیت انتخاب فرد اصلح روشن شد؛ حال سؤال اساسی این است که فرد اصلح دارای چه ویژگی‌هایی است؟ در پاسخ به این سؤال نیز با استناد به بیانات امام(ره) و مقام معظم رهبری، می‌توان ویژگی‌های فرد اصلح را در قالب «بایدها» کشف و شناسایی کرد. همچنین «نبایدها»ی نیز برای نامزد مطلوب لحاظ گردیده که وی باید به دور از آنها باشد.

مؤلفه‌های ایجابی

تدین، ایمان و اعتقاد

«آدم مناسب چطور آدمی است؟ باید متدین هم باشد؛ آدم متدین احتمال خیانتش کم است».^{۱۴}

«در انتخابات سعی کنید انسان‌های مؤمن و باایمان را انتخاب کنید».^{۱۵}

«نامزد انتخابات باید به خدا و به این انقلاب و به قانون اساسی و به این مردم ایمان و اعتقاد داشته باشد».^{۱۶}

پایبندی به اصول اسلام و انقلاب

«تدریجاً بهترین‌های خودمان را بفرستیم؛ هر کسی می‌آید، پایبند به انقلاب، پایبند به ارزش‌ها، پایبند به منافع ملی، پایبند به نظام اسلامی، پایبند به عقل جمعی، پایبند به تدبیر باشد. این جوهری باید این کشور را اداره کرد».^{۱۷}

اعتقاد و التزام به اصل ولایت فقیه

امام خمینی (ره): «او را شخصی دانستید که لیاقت دارد برای یک همچو مسندی... اعتقاد به قوانین اسلامی دارد و در مقابل قانون اساسی خاضع است و اصل صد و دهم ظاهراً که راجع به ولایت فقیه است معتقد است و وفادار است نسبت به او؛ یک همچون شخصی را شماها خودتان انتخاب کنید و گروه‌های مردم را هم وادار کنید که یک همچون شخصی را انتخاب کنند و از تفرقه پرهیزید»^۱

تهذیب اخلاقی

«باید تهذیب اخلاقی داشته باشد؛ نپرداختن به حواشی. اینها چیزهای لازمی است. بنده توصیه‌ام به همه دولت‌ها همیشه همین بوده است».^{۱۸}

شجاعت و روحیه مقاوم

«باید در مقابل توپ و تشراین و آن، خارجی، داخلی، زورگویان، قدرت‌مداران، شجاع باشد و دل خود را نیازد».^{۱۹}

«کسانی که در رأس قوه اجرایی قرار می‌گیرند، باید کسانی باشند که در مقابل فشارهای دشمنان مقاوم باشند؛ زود نترسند؛ زود از میدان خارج نشوند».^{۲۰}

استقامت و ایستادگی

«کسانی سر کار بیایند که مصداق «انّ الذین قالوا ربّنا الله ثم استقاموا» باشند؛ اهل استقامت، اهل ایستادگی باشند».^{۲۱}

«مردم به کسی رأی می‌دهند که بدانند در مقابل آمریکا و افزون‌طلبی‌های دولت‌های متجاوز و پرتوقع و خودکامه و کسانی که می‌خواهند اراده خود را بر ملت ایران تحمیل کنند، ایستادگی می‌کند».^{۲۲}

قانون مداری

«آن کسانی که وارد میدان می‌شوند، واقعاً وابسته و دل‌بسته به نظام و قانون اساسی باشند؛ بخواهند قانون اساسی را اجرا کنند؛ چون رئیس‌جمهور سوگند می‌خورد که قانون اساسی را اجرا کند».^{۲۳}

منطقی، معقول و منطبق با واقعیت

«من از دولت‌ها و از رؤسای جمهور در طول این سال‌های متمادی همواره حمایت کردم؛ توصیه هم کردم؛ در موارد متعدد و زیادی از آنها توضیح هم خواستم. تکیه این بوده است که برای مردم هزینه درست نکنند؛ مشکل درست نکنند؛ دغدغه‌آفرینی نکنند؛ مردم را دچار تشویش و نگرانی نکنند؛ البته وعده بیخود و بی‌مبنا هم ندهند؛ در باغ سبزه‌های بی‌منطق هم باز نکنند. منطقی، معقول، منطبق با واقعیت و با توکل به خدای متعال حرکت را پیش ببرند».^{۲۴}

^۱. صحیفه امام، جلد ۱۱، ص ۴۸۵

حسن سابقه

«مردم با بصیرت و درایت و تحقیق، کاندیداها را شناسایی کرده و به سوابق و روحیات و خصوصیات دینی و سیاسی نامزدهای انتخابات توجه نمایند. اشخاصی که انتخاب می‌کنید، سوابقشان را مطالعه کنید... در زمان سابق چجور بودند».^{۲۵}

دارای اهتمام به امر دین و دنیای مردم

«به کسی گرایش پیدا کنید که به دین مردم، به انقلاب مردم، به دنیای مردم، به معیشت مردم، به آینده مردم و به عزت مردم اهمیت می‌دهد».^{۲۶}

«اصلح کسی است که به فکر معیشت مردم، دین مردم، فرهنگ مردم و دنیا و آخرت مردم باشد».^{۲۷}

حرکت در جهت اهداف انقلاب

«معیار اصلی این است که کسانی سر کار بیایند که همشان بر حفظ عزت و حرکت کشور در جهت هدف‌های انقلاب باشد».^{۲۸}

کارآمدی و کفایت

«اصلح کسی است که با نیازی که شما برای جامعه می‌فهمید، تطبیق کند و بتواند نیازهای جامعه را برآورده سازد».^{۲۹}

«مردم می‌خواهند کسانی مسئولیت‌ها را به عهده بگیرند که دلسوز، با کفایت و کارآمد باشند».^{۳۰}

دارای برنامه، تدبیر و حکمت

«انسان‌های باتدبیری باشند؛ باحکمت باشند. باید با برنامه، با حکمت، با تدبیر، با نگاه بلندمدت و همه‌جانبه، با یک هندسه صحیح، کارها را مشاهده کنند، نگاه کنند، وارد میدان شوند».^{۳۱}

توانایی کار اجرایی

«هرکسی که در خود صلاحیتی احساس می‌کند و کار اجرایی بلد است، می‌آید و خود را در معرض انتخاب مردم می‌گذارد. اداره مملکت و کار اجرایی، کار کوچکی نیست».^{۳۲}

دارای عزم جدی در مبارزه با فقر و فساد

«اصلح یعنی چه کسی؟ یعنی کسی که برای ریشه‌کنی فقر و فساد عزم جدی داشته باشد؛ یعنی کسی که به حال قشرهای محروم و مستضعف دل بسوزاند»^۱

حامی قشر ضعیف و محروم

«اصلح کسی است که هم به ترقی و پیشرفت کشور و توسعه اقتصادی و غیراقتصادی بیندیشد، هم زیر توهّمات مربوط به توسعه، آن‌چنان محو و مات نشود که از یاد قشرهای مظلوم و ضعیف غافل بماند».^{۳۳}

توان اجرای اقتصاد مقاومتی

«سیاست‌های اقتصاد باید سیاست‌های اقتصاد مقاومتی باشد؛ یک اقتصاد مقاوم. باید اقتصادی باشد که در ساخت درونی خود مقاوم باشد؛ بتواند ایستادگی کند؛ با تغییرات گوناگون در این گوشه دنیا، آن گوشه دنیا متلاطم

^۱. بیانات مقام معظم رهبری، ۸۴/۰۲/۱۷

نشود. این چیزها لازم است. رئیس جمهوری که می‌خواهد این کشور بزرگ را اداره کند، باید این چنین خصوصیتی داشته باشد».^{۳۴}

دارای نقاط قوت و فاقد نقاط ضعف رؤسای جمهور قبلی

«رئیس جمهور هر دوره‌ای باید امتیازات کسبی و ممکن‌الحصول رئیس جمهور قبلی را داشته باشد؛ ضعف‌های او را نداشته باشد».^{۳۵}

مؤلفه‌های سلبی

مقام معظم رهبری، مردم را از انتخاب برخی افراد نیز نهی، و ویژگی‌های این افراد را بیان کرده‌اند.

اشرافیگری و تجمل‌گرایی

«بهترین، آن کسی است که دنبال اشرافیگری خودش نباشد. آفت بزرگ ما اشرافیگری و تجمل‌پرستی است».^{۳۶}
«مسئولان اسلامی نباید در رفتار و عمل خودشان، مسرفانه و متجملانه زندگی کنند. بالاتر از آن، نباید طوری زندگی کنند که روش اسراف‌آمیز و تجمل‌آمیز به یک فرهنگ تبدیل شود».^{۳۷}

فساد

«بهترین، آن کسی است که درد کشور را بفهمد؛ درد مردم را بداند؛ با مردم، یگانه و صمیمی باشد؛ از فساد دور باشد».^{۳۸}

تمایل به شرق و غرب و مکاتب انحرافی

امام خمینی (ره): «رأی خود را به شخصی که متعهد به اسلام، خدمتگزار به ملت و کشور، و حامی مستضعفان و دارای بصیرت در امر دین و دنیا، و منزله از گرایش به شرق و غرب و مکاتب‌های انحرافی، و دارای دید سیاسی است، بدهید»^۱

تسلیم در برابر دشمن

«ملت ایران در انتخاب‌های خود توجه کند کسانی با رأی ملت سر کار نیایند که در مقابل دشمنان بخواهند دست تسلیم بالا ببرند و آبروی ملت ایران را ببرند».^{۳۹}

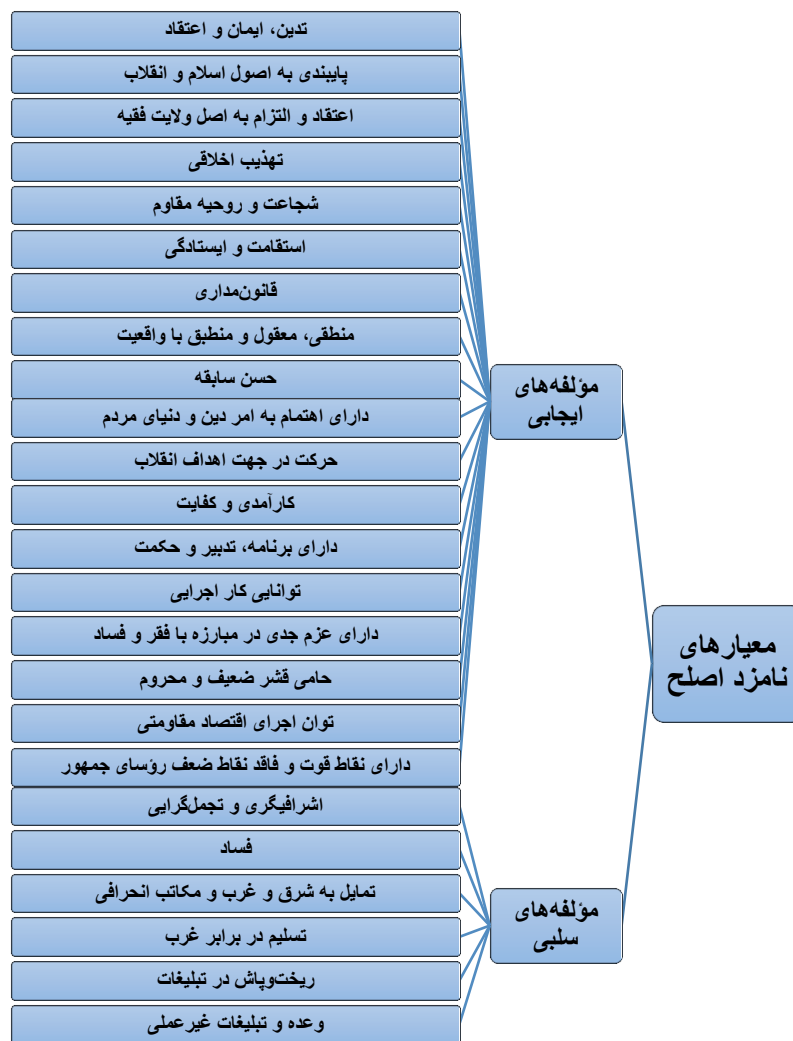
ریخت‌وپاش در تبلیغات

«رفتار داوطلبان در ریخت‌وپاش و خرج و تبلیغات زیاد از اندازه لازم، می‌تواند ماها و آحاد مردم را نسبت به آنچه که بعداً پیش خواهد آمد، آگاه و هشیار و بیدار کند. آن کسی که یا از بیت‌المال هزینه می‌کند، یا از پول مشتبّه به حرام بعضی‌ها استفاده می‌کند، نمی‌تواند اطمینان مردم را جلب کند».^{۴۰}

وعده و تبلیغات غیر عملی

«البته مردم توجه باید داشته باشند که تبلیغات رنگین و متنوع، ملاک نیست؛ وعده‌های غیر عملی، ملاک نیست. ... وعده‌های غیر عملی دادن، وعده‌های بزرگ دادن، اینها ملاک نیست؛ باید مردم توجه کنند».^{۴۱}

^۱. صحیفه امام، جلد ۱۵، ص ۲۵۰

راه‌های کشف و شناخت اصلح

با وجود آشنایی به ویژگی‌های یادشده در مورد فرد اصلح، این سؤال مطرح است که چگونه می‌توان به شایستگی و فرزاندگی یک فرد برای تصدی ریاست‌جمهوری پی برد. در این خصوص نیز با الهام از فرمایشات امام راحل و رهبری معظم انقلاب، به برخی از راه‌های شناخت ویژگی‌های فرد اصلح می‌پردازیم. در خصوص شیوه کشف و انتخاب فرد اصلح مقام معظم رهبری نکته‌ها و شیوه‌هایی را بیان کرده‌اند که توجه به آنها می‌تواند ما را در کشف فرد اصلح راهنمایی کند. البته ذکر این نکته لازم است که بر اساس فرمایشات معظم له «مردم هم نگاه کنند و اصلح را انتخاب کنند. ... شما تلاش خود را بکنید؛ مشورت خود را بکنید؛ از کسانی که فکر می‌کنید می‌توانند شما را راهنمایی کنند، راهنمایی بخواهید؛ به هر نتیجه‌ای که رسیدید، عمل کنید و رأی بدهید؛ اجر شما را خدای متعال خواهد داد. ما مأموریم که به آنچه می‌فهمیم و به آنچه تکلیف الهی تشخیص می‌دهیم، عمل کنیم؛ مطابق با واقع شد یا نشد، اجر ما محفوظ است».^{۴۲}

استعانت از خداوند

«این را من قبلاً هم گفتم، حالا هم تکرار می‌کنم، بگردید؛ از خدا هم کمک بخواهید؛»^{۴۳}

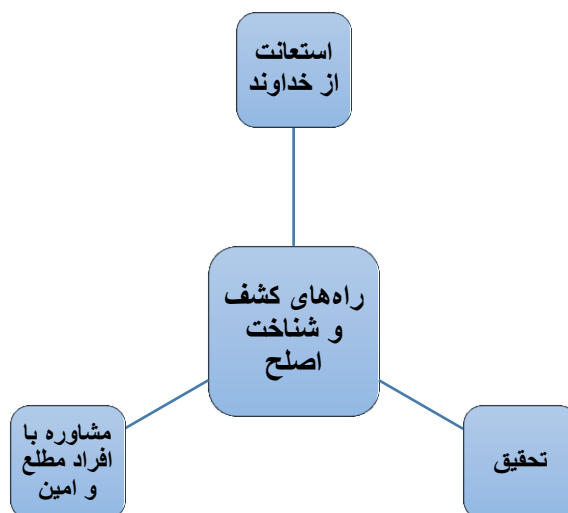
تحقیق

«باید خودتان تحقیق کنید، ملاحظه کنید، دقت کنید، از انسان‌های مورد اعتمادتان پرسید، تا به اصلح برسید و اصلح را انتخاب کنید».^{۴۴}

مشاوره با افراد مطلع و امین

حضرت امام (ره) با بیان اینکه علاج واقعه را پیش از وقوع باید کرد، می‌فرمایند: «در تعیین رئیس جمهور، با طبقه تحصیل کرده، متعهد و روشن فکر با اطلاع از مجاری امور و غیروابسته به کشورهای قدرتمند استمارگر، و اشتها به تقوا و تعهد به اسلام و جمهوری اسلامی مشورت کرده؛ با علما و روحانیون باتقوا و متعهد به جمهوری اسلامی مشورت کرده؛ اگر چنانچه اشخاص مطمئنی باشند که آنها تشخیص بدهند، شهادت بدهند که فلان آدم، جهات مختلفش همه خوب است، آن وقت مانعی ندارد که کسی به واسطه تشخیص آنها و اطمینان به اینکه این صحیح است، رأی به آنها بدهد»^{۴۵}

«از آدم‌های مطلع و امین و با صداقت کمک بخواهید»^۱

^۱. راهبردهای ولایت، ج ۵، ص ۱۵۲.

^۲. بیانات مقام معظم رهبری، ۱۳۸۸/۲/۲۲.

^۳. پیام مقام معظم رهبری به ملت شریف ایران در چهلمین روز ارتحال امام خمینی (ره)، ۱۳۶۸/۴/۲۳.

^۴. صحیفه نور، ج ۱۸، ص ۱۵۲.

^۵. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار اقشار مختلف مردم، ۱۳۹۲/۰۲/۲۵.

^۶. بیانات مقام معظم رهبری در جمع مردم استان کردستان، ۱۳۸۸/۲/۲۲.

^۷. بیانات مقام معظم رهبری، ۱۳۷۶/۲/۳۱.

^۸. بیانات مقام معظم رهبری، ۱۳۷۶/۲/۱۳.

^۹. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار جمعی از مردم گیلان، ۱۳۸۰/۲/۱۱.

^{۱۰}. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار اقشار مختلف مردم، ۱۳۹۲/۲/۲۵.

^{۱۱}. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با گروه کثیری از آزادگان و اقشار مختلف مردم، ۱۳۶۹/۷/۱۱.

^۱. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار اقشار مختلف مردم، ۱۳۸۶/۱۲/۲۲.

۱۲. مقام معظم رهبری، ۱۳۷۶/۰۲/۳۱.
۱۳. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار اقشار مختلف مردم، ۱۳۹۲/۲/۲۵.
۱۴. بیانات مقام معظم رهبری، ۱۳۸۷/۱۱/۱۳.
۱۵. بیانات مقام معظم رهبری، ۱۳۸۱/۱۱/۶.
۱۶. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار کارگران و فعالان بخش تولید کشور، ۱۳۹۲/۲/۷.
۱۷. بیانات مقام معظم رهبری در حرم مطهر رضوی، ۱۳۹۲/۱/۱.
۱۸. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار کارگران و فعالان بخش تولید کشور، ۱۳۹۲/۲/۷.
۱۹. بیانات مقام معظم رهبری، ۱۳۸۷/۱۱/۱۳.
۲۰. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار کارگران و فعالان بخش تولید کشور، ۱۳۹۲/۲/۷.
۲۱. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار اقشار مختلف مردم، ۱۳۹۲/۲/۲۵.
۲۲. بیانات مقام معظم رهبری، ۱۳۷۶/۲/۱۷.
۲۳. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار مردم قم، ۱۳۹۱/۱۰/۱۹.
۲۴. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار کارگران و فعالان بخش تولید کشور، ۱۳۹۲/۲/۷.
۲۵. صحیفه امام، جلد ۲۱، ص ۱۱.
۲۶. بیانات مقام معظم رهبری، ۱۳۸۴/۳/۱۴.
۲۷. بیانات مقام معظم رهبری، ۱۳۸۴/۲/۱۷.
۲۸. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار اقشار مختلف مردم، ۱۳۹۲/۲/۲۵.
۲۹. بیانات مقام معظم رهبری، ۱۳۸۴/۰۳/۰۳.
۳۰. همان.
۳۱. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار کارگران و فعالان بخش تولید کشور، ۱۳۹۲/۲/۷.
۳۲. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار مردم قم، ۱۳۹۱/۱۰/۱۹.
۳۳. بیانات مقام معظم رهبری، ۱۳۸۴/۲/۱۷.
۳۴. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار کارگران و فعالان بخش تولید کشور، ۱۳۹۲/۲/۷.
۳۵. بیانات مقام معظم رهبری در حرم مطهر رضوی، ۱۳۹۲/۱/۱.
۳۶. بیانات مقام معظم رهبری در جمع مردم استان کردستان، ۱۳۸۸/۲/۲۲.
۳۷. بیانات مقام معظم رهبری، ۱۳۷۹/۹/۲۵.
۳۸. بیانات مقام معظم رهبری در جمع مردم استان کردستان، ۱۳۸۸/۲/۲۲.
۳۹. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار مردم بیجار، ۱۳۸۸/۲/۲۸.
۴۰. بیانات مقام معظم رهبری در دانشگاه امام حسین علیه السلام، ۱۳۹۲/۳/۶.
۴۱. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار مردم یزد، ۱۳۸۶/۱۰/۱۲.
۴۲. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار جمعی از ایثارگران و خانواده‌های شهدا، ۱۳۸۴/۳/۳.
۴۳. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار اقشار مختلف مردم، ۱۳۸۶/۱۲/۲۲.
۴۴. بیانات مقام معظم رهبری در حرم مطهر رضوی، ۱۳۹۲/۱/۱.
۴۵. صحیفه امام خمینی ج ۱۷ ص ۲۳۲.